

KASI MUNGACHITA VICHI PA NKHANI YAKUKHWASKANA NA KAPUCHI?

NTHOWA ZINYAKE ZA CHILENGIWA ZAKUMAZGIRA SUZGO ILI

NIBIO
NORWEGIAN INSTITUTE OF
BIOECONOMY RESEARCH

Western
UNIVERSITY · CANADA

UNIVERSITY of
DENVER

NKHANI:

Kapuchi ni chibungu chipya mu Malawi icho chikulya na kunanga mahamba ya ngoma na mbeu zinyake.

VYAKUZIRWA IVYO TASANGA:

- Pala vilwani vya vibungu vya chilengiwa ni vinandi (vinyama na vibenene ivo vikulya kapuchi ngeti vibenene vyakuduka, viyuni na vevenene ivyo vikukhala pasi) vilipo, kunagika kwa vingoma na vibungu kukuchepa.
- Pala vilwani vya chilengiwa vya vibungu vya kapuchi vilipo, nkholora ya ngoma yiwenge yinandi.
- Umo malo ya vivwati yakovwilira kusazgirapo vyakulya na malo yakukhalamo ya vilwani vya chilengiwa vya vibungu vya kapuchi, ni chinthu chakuzirwa chomene kuoneseska kuti vikovwira ku mbeu.

VYAKWENERA KULONDEZGA:

Kuwa na mitundu yinandi ya vilyani vya vibungu vya chilengiwa vikovwira kuchepeska vibungu. Kuti tiwe na vilwani vya chilengiwa vya vibungu, tikwenera kuwa na malo yawemi yakuti vikhalengemo.

nthowa zakusachizgika izo tingagwiriska ntchito kuti tiwe na malo yawemi panyake kupanga kuti tiwe na malo yaweni mwachiyezgelero:

- Kuvikilira nkhalango za chilengiwa na thengere (kupewa kunanga chilengiwa mwachisawawa)
- Kupatula nkhalango zinyake na vivwati vinyake ku kugwiriska ntchito yiliyose-kusazgirapo kuotchera makala, kutheza nkhuhi, kuliskamo ng'ombe na vinyake vya nthaura
- Kusazgiramo mbeu zakubenekeleleka na maluwa na mitundu ya maluwa kuti vilwani vya vibungu vya chilengiwa vigwiriskenge ntchito: kupanda maluwa mu misère, makuni na mumalo umo muli vivwati mukati mwa minda, mu malile kweniso ngeti mupanda wa maheji
- Kuchepeska kuliska na kudumula pakanyengo maluwa ayo yalipo kale mu malile yithu.

Vyalembeka na Georg Küstner na Rachel Bezner Kerr ngati ntchito yimoza ya kafukufuku wa FARMS4Biodiversity na owviri wakufuma ku wa 2017-2018 Belmont Forum and BiodivERsA ntchemo yakuchitira kafukufuku lumoza kwizira mu vyakulembalemba pasi pa mapulogilamu ya BiodivScen ERA-Net COFUND na owviri wakufuma ku mabungwe aya NSERC, NSF, BMBF na bungwe la vyakafukufuku mu chalo cha Norway (the Norwegian Research Council).